

Öğretmen Adaylar? ?çin Ele?tirel Dinleme Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Öğretmen Adaylar? ?çin Ele?tirel Dinleme Tutum Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26933>

Özet

Öğretmen Adaylar? İ?in Ele?tirel Dinleme Tutum Ölçe?i (ÖA?EDTÖ), öğretmenlik mesle?ine hazırlanan bireylerin ele?tirel dinleme yeteneklerine yönelik tutumların? ölçmek amacıyla geli?tirilmiş bir uyarlama çalışmasıdır. Bu ölçek, dinleme becerilerinin pedagojik süreçlerdeki önemini vurgulayarak, aday öğretmenlerin dinledikleri bilgileri **anlamlandırma**, **sorgulama** ve **yorumlamaya** yönelik e?ilimlerini belirlemeyi hedefler. Ölçek, Yusuf Ta?kın tarafından 2017 yılında yapılan geçerlik ve güvenirlik çalışmaları ile psikometrik açıdan test edilmiştir.

Ölçek, aday öğretmenlerin sadece pasif alıcı olmaktan ziyade, bilgiyi aktif olarak i?leyen, de?erlendiren ve ele?tiren bireyler olup olmadıkları? ortaya koymaktadır. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin üç alt boyuttan oluştu?u ve bu yapının ilgili popülasyon için yüksek derecede güvenilir ve geçerli oldu?u tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Ele?tirel dinleme, öğretmen adaylar?, tutum ölçe?i, psikometri, dinleme becerileri, uyarlama, geçerlik, güvenirlik.

Yazarlar

Yusuf Ta?kın

Amaç

Öğretmen Adaylar? İ?in Ele?tirel Dinleme Tutum Ölçe?i'nin temel amacı, öğretmen adayların? ele?tirel dinleme becerilerine yönelik sahip oldukları tutum düzeylerini saptamaktır. Eğitim süreçlerinde etkili iletişimin ve bilgiyi do?ru analiz etmenin önemi göz önüne alındığında, bu ölçek, adayların dinledikleri mesajları tarafsız, analitik ve de?erlendirici bir yaklaşımla ele alma e?ilimlerini nicel olarak ölçmeye hizmet eder.

Ölçek, eğitim fakültelerinde yürütülen programların ele?tirel düşünme ve dinleme becerilerini ne ölçüde geli?tirdi?ini de?erlendirmek için bir araç olarak da kullanılabilir. Elde edilen veriler, öğretmen eğitimi müfredatlarının bu alandaki eksikliklerini gidermek üzere geli?tirilmesine rehberlik edebilir.

Yapı

Ölçek, öğretmen adayların? **ele?tirel dinleme tutumunu** ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Ölçeğin faktör analizi sonucunda üç temel alt boyut belirlenmiştir. Bu boyutlar, ele?tirel

dinleme sürecinin bili?sel ad?mlar?n? yans?tmaktad?r:

Dinleneni Anlamlandırma (Kavrama): Dinleme eylemi s?ras?nda mesaj?n içeri?ini, amac?n? ve temel fikrini do?ru bir ?ekilde kavrama yetene?ine yönelik tutumlar? içerir.

Dinleneni Sorgulama (Analiz): Dinlenen mesajdaki bilgilerin do?rulu?unu, kaynak güvenilirli?ini ve mant?ksal tutarl?l???n? aktif olarak analiz etme ve ele?tirel sorular sorma e?ilimini ölçer.

Dinleneni Yorumlama (De?erlendirme): Dinlenen bilgiyi kendi bilgi birikimi ve de?erleri çerçevesinde de?erlendirme, sonuç ç?karma ve yarg?da bulunma tutumunu ifade eder.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, Ta?k?n (2017) taraf?ndan gerçekleştirilen çal???ma kapsam?nda temel bile?enler analizi ile incelenmi?tir. Yap?lan analizler, ölçe?in faktör yap?s?n?n teorik beklentilerle uyumlu oldu?unu göstermi?tir.

Faktör analizinin uygunlu?unu de?erlendirmek amac?yla kullan?lan istatistiksel test sonuçlar? oldukça güçlüdür. **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** de?eri 0,793 olarak bulunmu?tur. Bu de?er, verilerin faktör analizi için uygun oldu?unu (0.70'in üzeri) göstermektedir. Ayr?ca, de?i?kenler aras?ndaki korelasyonun yeterli olup olmad???n? test eden **Bartlett's Küresellik Testi** ($\chi^2=957,551$; $sd=190$ $p<.000$) sonucu, anlaml? ç?km???t?r ($p<0.001$). Bu sonuçlar, verilerin çok de?i?kenli normal da???ma sahip oldu?unu ve faktör analizinin uygulanabilirli?ini desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l???, **Cronbach Alfa** (α) güvenilirlik katsay?s? hesaplanarak belirlenmi?tir. Üç alt boyut için ayr? ayr? hesaplanan katsay?lar, ölçe?in farklı bile?enlerinin tutarl? ölçümler sa?lad???n? göstermektedir:

Dinleneni Anlamlandırma (Kavrama) boyutu için $\alpha = 0,779$

Dinleneni Sorgulama (Analiz) boyutu için $\alpha = 0,740$

Dinleneni Yorumlama (De?erlendirme) boyutu için $\alpha = 0,612$

Genel olarak, elde edilen güvenilirlik katsay?lar? (özellikle ilk iki boyut için .70 e?i?inin üzerinde olmas?), ölçe?in psikometrik aç?dan oldukça güvenilir oldu?unu ve tutarl? sonuçlar üretti?ini kan?tlamaktad?r. Üçüncü boyutun katsay?s?n?n (.612) kabul edilebilir s?n?rlarda oldu?u belirtilmi?tir.

Faktör Analizi

Ölçek, Ta?k?n (2017) çal???mas?nda aç?klay?c? faktör analizi (AFA) ile incelenmi?tir. Analiz sonuçlar?, ölçe?in üç faktörlü bir yap?ya sahip oldu?unu ortaya koymu?tur. Bu üç faktör, ele?tirel

dinlemenin temel a?amalar? olan Kavrama, Analiz ve De?erlendirme boyutlar?n? temsil etmektedir.

Faktör yap?s?n?n güçlü oldu?u, KMO de?erinin (0,793) ve Bartlett's Küresellik Testi sonuçlar?n?n destekledi?i üzere, ölçek maddelerinin ilgili yap?y? ölçmek üzere iyi bir ?ekilde kümelendi?i görülmektedir. Bu çok boyutlu yap?, ele?tirel dinleme tutumunun tek bir bile?en yerine karma??k bir dizi beceri ve e?ilimi içerdi?ini göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Çe?idi: Uyarlama

Format: Be?li Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?retmen Adaylar? (Yüksekö?retim ö?rencileri)

Ya? Grubu: Genç Yeti?kin (Genellikle 18-25 ya? aras?)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli üniversitelerin e?itim fakültelerinde ö?renim gören lisans ö?rencileri.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim ölçe?i (Self-report scale). Kat?l?mc?lar, kendilerini en iyi tanımlayan seçenekleri i?aretlerler (1= Hiç Kat?lm?yorum, 5= Tamam?yla Kat?l?yorum).

Anahtar Kelimeler

Faktör analizi, KMO, Cronbach Alfa, Dinlenen Sorgulama, Dinlenen Yorumlama, Dinlenen Anlamlandırma, e?itim bilimleri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: y_taskin43@hotmail.com

?zinler, Ücretler ve Test Y?li?

Ölçe?in orijinal geçerlik ve güvenirlik çal??mas? 2017 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in

kullan?m? ve izinleri hakk?nda detayl? bilgi için sorumlu yazar Yusuf Ta?k?n ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Sorumlu yazar?n ileti?im e-posta adresi: **y_taskin43@hotmail.com**

Kaynaklar

Ta?k?n, Y. (2017). Öğretmen Adaylar? ?çin Ele?tirel Dinleme Tutum Ölçe?inin geçerlik ve güvenirlik çal??ması?. *International Journal of Language Academy*. 5(2), 116-128.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: ogretmen-adaylari-icin-elestirel-dinleme-tutum-olcegi-toad.pdf

Öğretmen Adaylar? ?çin Ele?tirel Dinleme Tutum Ölçe?i Maddeleri

Ölçek Derecelendirmesi: 1= Hiç Kat?lm?yorum, 5= Tamam?yla Kat?l?yorum

A?a??da ölçekten al?nan örnek maddeler listelenmi?tir:

Dinleme mutlaka dinleme amac?m? belirlerim.

Konunun ba?l??? ile içeri?i aras?ndaki ba?lant?y? sorgular?m.

Konu?mada hayal unsurlar?n?n kullan?lması? dikkatimi da??t?r.